

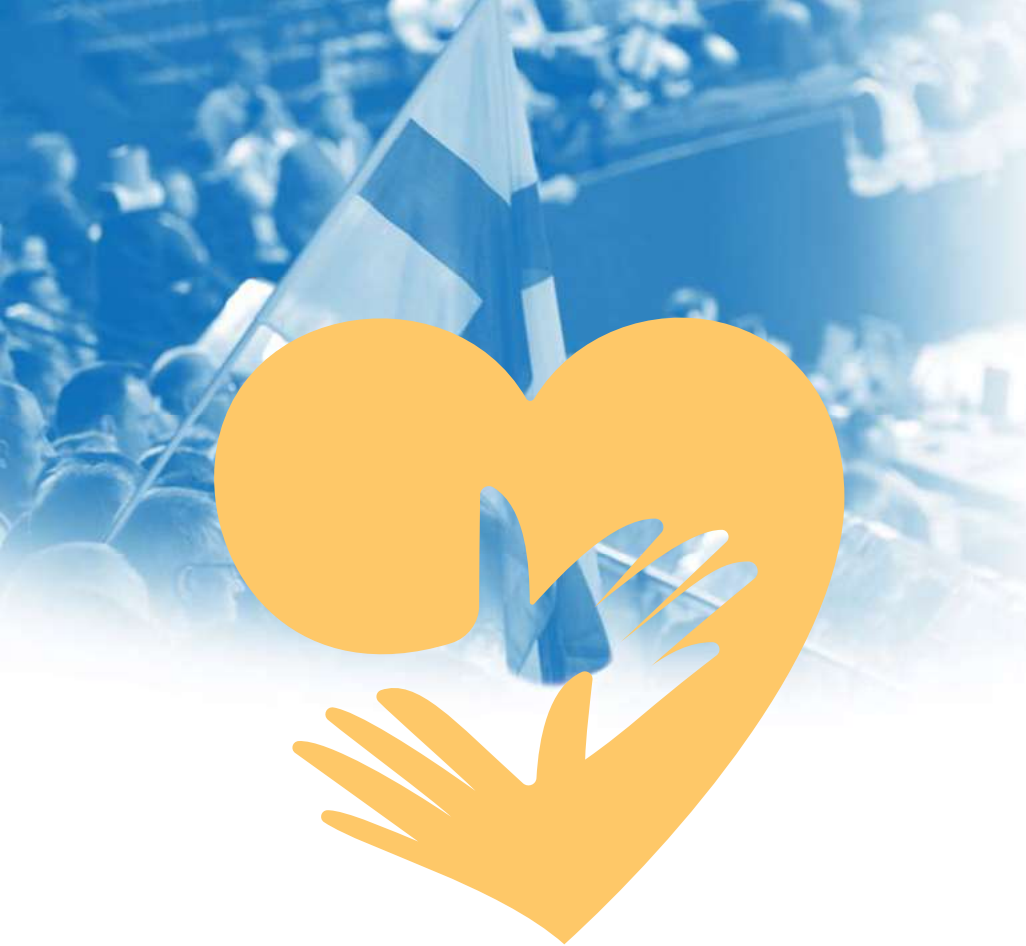
HUOM! Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

PLEASE NOTE! This is an electronic self-archived version of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Please cite the original version:

Tuunainen, S., Westerlund, E. & Hämäläinen, K. (2021) Meidän urheilu käynnistyy – vihdoinkin!
Valmentaja, 2021(5), 12–13.



Teksti Sari Tuunainen, Erkki Westerlund ja Kirsi Hämäläinen Kuvat Sari Tuunainen ja Jukka Fordell

Meidän urheilu käynnistyy - vihdoinkin!

Suomen Valmentajat sidosryhmineen on suunnitellut ja työstänyt Meidän urheilu -kehitysprosessia jo yli 3,5 vuoden ajan. Kehitysprosessi on jatkumoa vuoden 2016 lopulla julkaistulle Valmentajalla on väliä -kampanjalle.

OLETKO KOSKAAN MIETTINYT valmentajuutta urheilussa laajemmin? Mihin arvoihin valmennus pohjaa? Mitä hyvä valmennus on? Mikä on valmentajan rooli? Mikä on valmentajan merkitys urheilijan kehittämisessä, niin urheilussa kuin laajemmin elämässäkin? Mikä on urheiluvallmennuksen anti yhteiskunnalle? Mitä oikeuksia ja velvollisuuksia valmentajan ja urheilijan välisessä ihmissuhteessa on kummallakin osapuolella? Miten nämä asiat muuttuvat urheilijan polulla matkan edetessä?

Siinä missä Valmentajalla on väliä -kampanja vastaa jo tiivistetysti osittain näihin kysymyksiin, niin Meidän urheilu -kehitysprosessissa halutaan ottaa askeleita eteenpäin siinä, miten hyvin nämä asiat yhdessä

ymmärretään ja miten niitä käytännössä toteutetaan. Kehitysprosessi haluaa antaa vastauksia kysymyksiin, millaista urheilua Suomessa edistetään ja miten Suomessa valmennetaan.

Henkilöresurssia valmennuskulttuurin kehittämiseen

Suomen Valmentajat sai moninaisten vaiheiden jälkeen rahoituksen Meidän urheilu -kehitysprosessin käynnistämiseen loppusyksyllä 2021. Tämä mahdollistaa tarvittavan henkilöresurssin palkkaamisen ja kehitysprosessin aktiivisen edistämisen.

Auki olleen henkilörekrytoinnin perusteella kiinnostusta Meidän urheilua kohtaan riittää. Puhelinlinjat olivat kuumina lisätietojen kyselyistä. Myös hakemukset olivat tasokkaita.

Hakemukset sisälsivät hienoja tiiviitä sanoituksia ennakkotehtävään, jossa kysyttiin:

- Millaista on hyvä suomalainen valmennus?
- Mitä tarkoittaa urheilijalähtöinen/-keskeinen valmentaminen?
- Mitä osaamista suomalaisessa valmennuksessa tarvitaan lisää?

Rekrytointiin liittyvien keskustelujen ja hakemusten pohjalta voidaan sanoa, että Meidän urheilu -kehitysprosessin tavoitteet oli ymmärretty erittäin hyvin. Hakijoilla oli kova halu päästä edistämään suomalaista tapaa tehdä urheilua ja nopeuttaa valmennuskulttuurin muutosta.

Monen tahon yhteistyöllä kaikki mukaan

Hankerahoituksen on suunniteltu kattavan noin kolme vuotta Meidän urheilu -kehitysprosessin käynnistämistä. Sen jälkeen yhdessä työstetyt asiat jatkuisivat suunnitelman mukaan osana suomalaisen urheilun ja sen eri toimijoiden perustoimintaa.

Rahoituskauden alkuvaiheessa on tarkoitus osallistaa laaja joukko urheilun toimijoita sen eri osa-alueilta ja tasoilta tekemään yhteistä määrittelytyötä. Myös konkreettina halutaan. Tämä tarkoittaa sitä, että kehitysprosessi etenee käytäntöön urheilun erilaisissa toimintaympäristöissä. Tätä aloitetaan tekemään myöskin heti alusta lähtien ja opittua jaetaan matkan varrella laajasti kaikkien käyttöön. Jatkuvuuden varmistaminen on myös osa hanketta. Meidän urheilu, nimensä mukaisesti, kuuluu kaikille suomalaisessa organisoidussa urheilussa mukana oleville.

Hankkeella on ohjausryhmä, johon kuuluvat edustajat Suomen Valmentajista, Suomen Ammattivalmentajat SAVALista, Suomen Olympiakomiteasta, Suomen urheilun eettinen keskus SUEKista sekä asiantuntijaedustajina valmennusosaamisen osalta **Kirsi Hämäläinen** Haaga-Heliasta ja urheilijaedustajana futsalista **Panu Autio**. Lisäksi on tarkoitus koota työn tueksi muitakin pysyviä verkostoja, joissa kehitysprosessia työstetään jatkuvasti eteenpäin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut vahvan panoksen työhön rahoituksen myöntämisen kautta ja sparraten teemoja valtionhallinnon näkökulmasta. Ensimmäinen rahoitus kattaa toiminnan vuoden 2022 loppuun. Ministeriön kanssa yhteydenpitoa jatketaan prosessin eri vaiheissa ja jatkorahoitusten hakemisessa.

Odotukset korkealla

Monen vuoden suunnittelu ja vuosien varrella käydyt keskustelut eri tahojen kanssa ovat muokanneet maaperää jo otolliseksi, joten odotukset vaikuttavuudelle ovat korkeat.

Meidän urheilu -kehitysprosessin suunnittelussa tiiviisti mukana olleet **Erkki Wes-**

terlund ja Kirsi Hämäläinen pohtivat alkavaa työtä seuraavasti:

Valmennusosaaminen on Suomen tärkein menestystekijä niin kansainvälisessä kilpailussa kuin lasten ja nuorten urheilun laadullisessa kehittämisessä. Valmennusosaaminen ratkaisee urheilun laadun – tuottaako urheilu hyvää vai pahaa? Tuottaako urheilu iloa vai mielipahaa? Tuottaako urheilu kansainvälisiä menestyjiä? Tuottaako liikunta ja urheilu fyysisesti sekä henkisesti hyvinvoivia ihmisiä yhteiskuntaan? Tai toteutuuko toiminnassa eettisyyden, yhdenvertaisuuden ja vastuullisuuden periaatteet?

Laji- ja urheiluosaaminen on ollut Suomen vahvuus, ja se tulee pitää vahvuutena tulevaisuudessa. Toisaalta yhteiskunnassa on laajemmalti käynnissä hidas kulttuurin muutos ihmisten kohtaamisessa ja yhteistyön tekemisessä. Olemme siirtymässä hierarkkisista toimintatavoista enemmän luottamukseen perustuvaan yhteistyöhön – urheilussa tämä tarkoittaa valmentaja- ja lajikeisistä toimintatavasta siirtymistä urheilijälähtöiseen valmennukseen, joka perustuu valmentajan ja urheilijan väliseen luottamukseen.

Urheilijälähtöisen valmentautumisen perusajatuksena on, että toiminta perustuu urheilijan omaan haluun, sisäiseen motivaatioon ja henkisiin voimavaroihin. Valmentajan tehtävä on tukea urheilijan henkistä kasvua. Urheilijälähtöinen valmennus edellyttää valmentajilta uutta osaamista – ”ihmissaamista”, kohdata erilaisia urheilijoita ja rakentaa luottamuksellinen valmennussuhde heidän kanssaan. Parhaat valmentajat ovat jo pitkällä urheilijälähtöisen valmennuksen toimintatavoissa.

Meidän Urheilu -kehitystyön tavoitteena on aktiivisesti ja yhdessä kehittää valmennuskulttuuria organisoidussa liikunta- ja urheilutoiminnassa ja vauhdittaa käynnissä olevaa muutosta. Tavoitteena on koota yhteen suomalaiset valmentajat sekä valmennusosaamisen kehittäjät luomaan yhteistä ymmärrystä, mitä on hyvä valmennus ja miten valmennusosaamista yhdessä voidaan Suomessa parhaiten kehittää.

Erkka Westerlund

Urheilukulttuuria täytyy tietenkin kehittää jatkuvasti. Jaan kehitystoimet omassa mielessäni kolmeen osaan, jotka limittyvät toisiinsa.

Meillä on riskinhallintaa, jolla estetään väärää toimintaa ja kuvataan oikeaa ja väärää. Tätä ovat esimerkiksi säännöt, antidoping ja vaikka urheilun vastuullisuusohjelma.

Meillä on laadunvarmistusta ja kehittämistä, jota ovat koulutukset, Tähtiseuraohjelma, Akatemiohjelma ja monet kampanjat.

Lisäksi tarvitaan toimintakulttuurin kehittämistä. Sitä me jokainen luomme tavallamme. Meidän urheilussa on tavoitteena hakea yhteistä ymmärrystä ja sanoitusta siitä, millaista urheilua me haluamme. On tärkeää sanoittaa yhteiset tavoitteet ja viestit.

On hienoa, että viimeinkin pääsemme tässä vauhtiin. Emme itsekään osaa vielä aavistaa, miten iso juttu tämä voi olla.

Kirsi Hämäläinen

Teksti Heikki Kantola Kuva Sari Tuunainen

In Memoriam

KUNNIAJÄSEN TAPANI ILKKA

(8.8.1941–20.11.2021)



MAHTIHONKA KAATUI. Hyvän ystäväni ja pitkäaikaisen työtoverini Tapani Ilkan kuolema herätti surua, hienoja muistoja yhteisiltä vuosilta ja kannustusta jatkaa hänen viestiään eteenpäin.

Suomen Valmentajien kunniajäsen, Tapani Ilkka, oli koulutukseltaan Liikuntakasvatuksen kandidaatti vuodelta 1966. Hän toimi Suomen Urheiluopiston opettajana vuosina 1967–71. Suomen Urheiluliiton koulutuspäällikkönä hän työskenteli vuosina 1971–

74. Ilkka toimi myös Los Pacosin lomakylän johtajana vuosina 1974–76. Tämän jälkeen hän toimi Suomen Urheiluopiston rehtorina ja toimitusjohtajana aina vuodesta 1976 vuoteen 2006 saakka. Olympiakomitean puheenjohtajana hän oli vuosina 1988–2004. Tapani Ilkalle myönnettiin Suomen liikuntakulttuurin ja urheilun suuri ansioristi vuonna 2001 sekä professorin arvonimi vuonna 2006.

Suomen Urheiluopistosta kehittyi Tapani Ilkan aikana kansainvälisen tason valmennus- ja koulutuskeskus. Olympiakomitea laati Ilkan puheenjohtajakaudella huippu-urheilun strategiohjelmat, joiden tavoitteita toteutettiin yhteistyössä opetusministeriön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Huippu-urheilun kilpailukyvyyn kannalta toteutuneita hankkeita olivat mm. Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskuksen KIHU:n perustaminen, urheilija-apurahajärjestelmä, nuorten tuki- ja elämänuraohjauksen käynnistäminen sekä huippu-urheilijoiden työterveydenhuollon kehittäminen.

Tutustuimme Tapsan kanssa Olympiakomitean seminaareissa 1960–70-luvuilla. Hän jäi alusta alkaen mieleeni vahvana ja päämäärätietoisena valmentajana. Hänellä oli varmat mielipiteet ja hän toi ne selkeästi esiin. Harjoittelussa Tapsa edusti ajan hengen mukaan kovaa linjaa: ”urheilija kehittyy määrätietoisesta ponnistelusta, eikä vain kevyen retkuttelun kautta”.

Ympärivuotisen ja tehokkaan lajiharjoittelun opit levisivät 70-luvulla myös muiden lajien valmentajien käyttöön Olympiakomitean seminaarien, yleisurheilun esimerkin ja Suomen Valmentajat ry:n luoman vahvan sisäisen hengen välityksellä. Valmennuksen vauhdittajiksi tarvittiin henkilöitä, jotka osasivat katsoa eteenpäin ja ammattitaitonsa avulla panivat oman lajinsa harjoittelun perusasiat kuntoon. Tapani Ilkka oli tällainen valmentaja. Hän näytti esimerkin siitä, miten joukkoja johdetaan edestä – kuitenkin ottaen vastaan uusia virikkeitä ja kuunnellen kentän ääniä.

Ystävytemme syveni 1980-luvulla, kun Tapsa tarjosi tilaisuuden tulla Vierumäelle perustettavan Valmentajainstituutin ja myöhemmin Valmennuskeskuksen johtajaksi. Vierumäellä luotiin perusta valmentajien ammattimaiselle koulutukselle. Vierumäen vuodet opettivat tuntemaan Tapsan karismaattisena johtajana, jolla oli kyky nähdä tulevaisuuteen ja visioida urheilun muuttuvaa roolia kehittyvässä maailmassa ja luoda usko suunnitelmien toteuttamiseen.

Tapsan vaikutus valmennusfilosofiaani ja oman urani kehitykseen työelämäni aikana oli suurempi kuin yhdelläkään toisella. Vierumäen vuosien jälkeen sain toimia hänen alaisuudessaan vielä toiset kymmenen vuotta Olympiakomitean valmennuspäällikkönä.

Tapsa oli vaatava ja haastava esimies. Häneltä tuli jatkuvasti uusia ideoita, jotka aluksi saattoivat tuntua utopistisilta ja vaikeilta toteuttaa. Kävimme monia pitkiä keskusteluja, olimme usein eri mieltä toteutuskelpoisuudesta ja aikatauluista, mutta kun yhteinen linja löytyi, hän luotti ja antoi täyden tuen yhdessä sovittujen asioiden toteuttamiselle. Hänellä oli harvinainen kyky visioida, mutta myös luottaa, kannustaa ja innostaa. Nyt oli Tapsan vuoro lähteä!

Hyvää ystäväni, suorakatsaista ja aina positiivista Tapani Ilkkaa kunnioitetaan ja ikävöiden, Heikki Kantola